

CDA

CDA BRUMMEN,
FATSOENLIJK EN BETROKKEN

Verkiezingsprogramma 2026 - 2030

CDA

Voorwoord

Brummen: een gemeenschap om trots op te zijn!

Het CDA Brummen brengt een hoopvol verhaal naar het hart van onze samenleving. Wij staan pal voor de gewone mensen die elke dag met toewijding het beste willen geven. Samen met u bouwen we aan een prachtige gemeente – een plek waar sterke gemeenschapszin floreert, waar iedereen ertoe doet, kinderen veilig opgroeien, ouderen warme zorg ontvangen en onze samenleving levendig bruist!

Ons verhaal: de kracht van verbinding

Wij geloven in de ongekende kracht van onze samenleving. Een plek waar mensen elkaar vinden en inspireren in gezinnen, kerken, bloeiende verenigingen, sportclubs, hechte (familie)bedrijven en innovatieve coöperaties. Waar respect, waarden en normen geen relieken uit het verleden zijn, maar juist gekoesterde fundamenten voor de toekomst. Waar het algemeen belang altijd boven het individuele uitstijgt. Waar we verantwoordelijkheid nemen voor onze prachtige leefomgeving, omzien naar elkaar en elkaar vol enthousiasme ondersteunen. Zo geven we Brummen door aan onze kinderen en kleinkinderen. Samen creëren we méér!

Samenwerken: onze politieke passie

Vanuit deze overtuiging nemen wij met plezier onze verantwoordelijkheid. Wij zijn ervan overtuigd dat een politiek van sámenwerken de sleutel is. CDA Brummen is een lokale partij met korte, directe lijnen naar zowel provincie als Den Haag. Wij staan voor een positieve, constructieve koers.

Onze toekomstplannen: bouwen met visie

Hier liggen ze voor u: onze plannen voor de periode 2026-2030 – ons inspirerende verhaal voor de gemeente Brummen. Hiermee onthullen we onze scherpe focus en onze ambitieuze visie op de toekomst: een gemeenschap waar ieder individu tot zijn recht komt, en waar het heerlijk én veilig leven is. Een verhaal vol innovatieve bouwstenen, frisse ideeën en concrete voorstellen.

Samen bouwen aan een schitterende toekomst!

Uw onmisbare steun is de motor achter ons verhaal voor een sprankelend Brummen. Wij nodigen u van harte uit om sámen met ons te bouwen aan de toekomst, want een sterke, levendige gemeenschap begint bij jou, bij u!

Mogen wij op 18 maart op uw stem, op jouw stem rekenen?

CDA Brummen: samen sterk voor onze toekomst,

december 2025 / januari 2026

INHOUDSOPGAVE

SPEERPUNTEN CDA BRUMMEN	4
<i>BRUMMEN ACTUEEL (winter '25/'26)</i>	4
Bestuur en Veiligheid	5
<i>De inwoner aan zet</i>	5
<i>Bestuur en dienstverlening</i>	5
<i>Veiligheid, handhaving en toezicht</i>	6
Sociale Veiligheid	6
Fysieke veiligheid	6
Verkeersveiligheid	6
<i>Bestuurlijke toekomst</i>	7
Financiën	7
Ambtelijke organisatie	7
Visie op bestuurlijke toekomst	7
<i>Asiel en migratie</i>	8
<i>Goed bestuur</i>	8
Fysieke (ruimtelijke) leefomgeving	10
<i>Milieu, natuur en landschap</i>	10
Natuur en Landgoederen	10
Groene buffer in Stedendriehoek	11
Landschap en recreatie	11
<i>Woningbouw</i>	11
<i>Openbare ruimte en huisvesting</i>	12
Onderhoud, beheer en afval	12
Afvalscheiding en circulaire economie	12
Centrum Eerbeek	12
Centrum Brummen	13
<i>Economie, recreatie en toerisme, verkeer</i>	14
Economie	14
Recreatie en Toerisme	15
<i>Verkeer en vervoer</i>	15
<i>Spoor</i>	15
Autoverkeer en veiligheid	15
Sociale leefomgeving	17

<i>Sociale basis</i>	17
<i>Werk en inkomen</i>	17
Arbeidsparticipatie, dagbesteding en leren en werken	17
Dagbesteding	17
Leren en werken	18
Team voor Elkaar	18
<i>Wet Maatschappelijke Ondersteuning</i>	18
<i>Jeugdzorg</i>	19
<i>Welzijn en Cultuur</i>	20
Bibliotheken, Stichting Welzijn Brummen, Culturele stichting	20
PAKhuis Eerbeek	20
Uitbreiding Plein 5 Brummen	21
Jongerencentra	21
Verenigingen	21
Inburgering en participatie	21
Volksgezondheid en sport	21
Sport	22
Vrijwilligers	22
Asielzoekerscentrum	22
Zorg in de buurt	22
<i>Onderwijs en kinderopvang</i>	22
Senioren	23
Bedrijfsvoering en financiën	25
<i>Automatisering en informatievoorziening</i>	25
<i>Financiën</i>	25
Bezuinigingen	26
Weerstandvermogen	27
Grondexploitaties	27
Gemeentelijke tarieven	27

SPEERPUNTEN CDA BRUMMEN

We werken altijd vanuit de vier uitgangspunten:

- solidariteit;
- gespreide verantwoordelijkheid;
- publieke gerechtigheid;
- rentmeesterschap.

- 1** herindeling, waarbij onze voorkeur nu uitgaat naar de gemeente Rheden en Voorst en daarbij bewaken wat goed is voor onze inwoners;
- 2** kleinschalige opvanglocatie(s) voor mensen die vluchten voor oorlog en geweld, zodanig dat de opvang past in de Brummense samenleving en waarvoor voldoende draagkracht is;
- 3** kleine kernen, zorgvuldig beleid van landschappelijke ontwikkeling in samenwerking met betrokken partijen;
- 4** het creëren van extra woonruimten door bouw en woningsplitsing.

BRUMMEN ACTUEEL (winter '25/'26)

ASIELZOEKERSCENTRUM

Wat nu erg actueel is, is de eventuele komst van een asielzoekerscentrum in de Michaëlshoeve in Brummen. Verantwoordelijkheid en solidariteit zijn leidend in onze inzet om vluchtelingen een veilige plek in onze samenleving te bieden. Tegelijkertijd luisteren we naar én horen we de zorgen en wensen van inwoners. De grenzen van de draagkracht van de samenleving moeten en willen we in het oog houden, omdat we anders kwalitatief goede integratie niet kunnen waarmaken. De uitdaging voor onder andere zorginstellingen, maatschappelijke organisaties en onderwijsinstellingen wordt met grote aantallen te groot. Daarom vinden we in de kern Brummen een kleinschalig azc voor 119 in plaats van 350 asielzoekers passend.

HERINDELING

Ook heel actueel is de op handen zijnde herindeling. Het CDA Brummen ziet de meeste potentie in een herindeling met Rheden. Voorst doet eerst onderzoek naar de eigen bestuurskracht en kan wat het CDA betreft, daarna alsnog aansluiten bij Rheden en Brummen. De nieuwe gemeente met een omvang van ca 90.000 inwoners heeft dan mogelijkheden voor een strategisch sterk bestuur. Een bestuur dat de lange termijn koers kan bepalen, complexe opgaven het hoofd kan bieden en proactief kan handelen bij veranderingen. En in onze ogen het meest kansrijk is om de dorpse plattelandscultuur in een groene gordel verbonden door IJssel en Veluwe te behouden.

Bestuur en Veiligheid

De gemeente heeft naast wettelijke taken zoals paspoortuitgifte en huwelijkssluiting, taken waarover het zelfstandig beslist. Deze worden in programma's vastgelegd en financieel vertaald in programmabegrotingen: (1) bestuur en veiligheid, (2) fysieke leefomgeving, (3) sociale leefomgeving en (4) bedrijfsvoering en financiën. Voor deze taken is een (daad)krachtig bestuur nodig, waartoe de gemeenteraad en het college van Burgemeester en Wethouders behoren.

Goed bestuur, op basis van concrete doelen, doet er meer toe dan ooit.

De inwoner aan zet

Burgerparticipatie is goed, het vereist van bewoners en gemeente dat zij met kennis van zaken in een constructieve samenwerking aan de slag gaan. Het CDA wil bevorderen dat de uitvoeringsorganisatie een open houding heeft naar inwoners, bijvoorbeeld als er grote bouwplannen in de buurt zijn.

Alle beschikbare ruimte in de gemeente heeft een bestemming. In 2022 is in Nederland de nieuwe Omgevingswet ingevoerd. Hiermee wil de landelijke overheid de regels voor een verandering van de bestemming van de ruimte vereenvoudigen. Het Nationaal Programma EnergieSysteem (NPES, voorheen de Regionale Energiestrategie) biedt veel ruimte aan bewoners om actief mee te denken over ontwikkelingen in hun leefomgeving. Het CDA wil dat die mogelijkheden ten volle benut worden, zowel bij het opstellen van de invulling van de Omgevingsvisie als het Omgevingsplan.

Maar hier houdt wat het CDA betreft de rol van de inwoner niet op. Op veel dossiers is de input van inwoners van groot belang. Denk hierbij onder andere aan de bestuurlijke toekomst. De input van bewoners wordt als uitermate belangrijke, maar niet per definitie doorslaggevende factor, meegenomen in de belangenafweging, die het CDA in het kader van publiek belang heeft te maken. Dit lieten wij onder andere zien in de procedure rondom het plan voor de bouw van 15 appartementen aan de Kampweg in Brummen, het azc en de georganiseerde insprekavonden rondom de bestuurlijke toekomst. Wij blijven de inbreng van de inwoners in de aankomende raadsperiode op deze manier stimuleren en meewegen in onze besluitvorming.

Bestuur en dienstverlening

Voor het CDA betekent een goede dienstverlening dat de gemeente betrouwbaar informeert en handelt richting inwoners. Daar moeten inwoners op kunnen rekenen. Dat betekent duidelijke communicatie, persoonlijk of online.

Concreet wil het CDA dat:

- de gemeente ambities heeft met betrekking tot verbetering van de dienstverlening, maar ook slagvaardig en adequaat reageert op wensen uit de samenleving;
- de informatievoorziening voldoet aan de huidige maatstaven en rekening houdt met de mogelijkheden tot kennisneming ervan door de verschillende mensen. De informatie is transparant en betrouwbaar, eerlijk en tijdig;

- de communicatie van de gemeente begrijpelijk is. Wij willen dat de gemeente communiceert in heldere taal (taalniveau B1);
- de gemeente binnen de afgesproken termijn op vragen reageert;
- communicatie met inwoners en ondernemers op eigentijdse (digitale) wijze plaatsvindt;
- er rekening gehouden wordt met hen die het gebruik van digitale communicatiemiddelen niet of onvoldoende beheersen en deze communicatiemiddelen soms niet bezitten;
- ook daarom de gemeente via de balie bereikbaar blijft;
- de gemeente optreedt als handhaver van wet- en regelgeving. Zij is daarbij rechtvaardig, enigermate flexibel en gevoelig voor experimenten, dus ook behulpzaam. Hierbij past zij zoveel mogelijk maatwerk toe.

Veiligheid, handhaving en toezicht

Je veilig voelen in je woon-, werk- en leefomgeving en geholpen worden als je dat zelf niet meer kunt, dat is waar het om gaat.

Sociale Veiligheid

Inwoners, met name kinderen, moeten zich thuis, beschermd en geborgen voelen. Heersende overlast, pesterijen via sociale media, verloedering en criminaliteit moeten aangepakt worden. Een veilige gemeente vraagt om maatregelen. Belangrijke middelen hiervoor zijn: jeugdzorg, buurtbemiddeling, projecten gericht op de jeugd, waarbij de ambitie is dat de jongerenwerker als sleutelfiguur aanwezig is. Bereikbaarheid en zichtbaarheid van de politie is belangrijk. Bestuurders, leidinggevend en trainers van verenigingen moeten blijvend worden betrokken bij het integraal veiligheidsbeleid.

Fysieke veiligheid

We werken intensief samen met andere gemeenten in de Veiligheidsregio en leveren daarin ons aandeel. Onder meer de gemeente en de hulpdiensten spelen een belangrijke rol in de voorbereiding, preventie én natuurlijk in de hulpverlening zelf als het toch misgaat. In dit verband kunnen we ook de goede ontruimings- en evacuatieplannen noemen wanneer zich calamiteiten zouden voordoen. Op crisismomenten, bijvoorbeeld tijdens COVID-19, wordt veel gevraagd van de flexibiliteit en het organisatievermogen van de gemeente om inwoners en ondernemers de nodige veiligheid en ondersteuning te bieden. De gemeente moet hierop voorbereid zijn.

De brandweerposten in Brummen en Eerbeek, met hun vrijwilligers, moeten daarom voor de lokale samenleving beschikbaar blijven en zich kunnen ontwikkelen in een veranderende gemeenschap. Het is noodzakelijk dat er voldoende mogelijkheden en middelen zijn om al deze taken te kunnen vervullen.

Verkeersveiligheid

De gemeente dient onveilige situaties op te lossen. Voorbeelden zijn de situatie op de industriekern Eerbeek en de Stuijvenburchstraat, de snelheid op de N348

in Leuvenheim en Cortenoever, de N786 langs het kanaal Apeldoorn-Dieren, de verkeerssnelheid en doorgaand vrachtverkeer (Pothof Brummen) in de dorpen en kernen. Het CDA Brummen is blij met de inspanningen die reeds verricht zijn, maar verwacht in de aankomende raadsperiode ook concrete resultaten te zien. Wij staan een actieve lobby bij de provincie voor om de hiervoor genoemde, al langer bestaande en bekende, knelpunten aan te pakken en definitief veiliger te maken.

Als de afweging moet worden gemaakt tussen de veiligheid van mensen en het economische of landschapsbelang valt voor het CDA de keuze op het eerste.

Bestuurlijke toekomst

Financiën

Het CDA ziet de kwetsbaarheden van Brummen als kleine gemeente.

De financiële positie van Brummen is risicovol. Het krap begroten van de laatste jaren heeft alle financiële rek eruit gehaald. In de Begroting 2026-2029 zijn 2026 en 2027 net positief. De jaren 2028 en 2029 laten een flink tekort zien. Brummen kan geen gebruik meer maken van belastingruimte, alle ruimte is benut door voor de jaren 2026 en 2027 de OZB te verhogen. Voor het creëren van nieuwe financiële ruimte zullen er mogelijk al in 2028 grootschalige bezuinigingen moet plaatsvinden. Dat ziet de provincie ook en deze volgt Brummen nauwgezet, zeker in relatie tot het eventueel samengaan met een andere gemeente.

Ambtelijke organisatie

Ook de ambtelijke organisatie is uiterst kwetsbaar met veel verloop en eenpitters. Afgelopen raadsperiode zijn er grote stappen gezet om aan een oplossing te werken. Verschillende scenario's zijn uitgezet en momenteel wordt herindeling met mogelijke buurgemeenten onderzocht.

Visie op bestuurlijke toekomst

Het CDA Brummen is voorstander van herindeling of verregaande samenwerking om de al genoemde kwetsbaarheden op te lossen. Maar ook om de bestuurskracht te versterken door als een omvangrijkere gemeente een grotere strategische invloed te hebben op regionale ontwikkelingen. Brummen heeft dan meer in te brengen, maar kan ook meer ontvangen van de regio.

Ook zien wij in dat hier niet vele jaren mee gewacht moet worden en dat de aankomende raadsperiode cruciaal is om stappen te zetten. Behoud van het dorpse en groene karakter van de gemeente en koesteren van de warme sociale samenhang zijn hierin kernpunten. Deze moet dan ook terugkomen in een visie op de bestuurlijke toekomst waarin deze waarden verankerd zijn, én gespiegeld worden door de organisatie van de gemeente zelf. We streven naar een betrokken gemeente die haar inwoners kent, waar de gemeenteraad bereikbaar is en een afspiegeling blijft van de lokale bevolking.

Daarom ziet het CDA Brummen het meest in een verregaande samenwerking en/of herindeling met onze buurgemeente Voorst. Deze gemeente is cultuurhistorisch en sociaaleconomisch het meest verwant met de gemeente Brummen.

In het kader van het huidige lopende proces ziet het CDA Brummen dan ook potentie in een intensieve samenwerking of herindeling met de gemeente Rheden, waarbij de gemeente Voorst later kan aansluiten, op een moment waarop de gemeente Voorst haar eigen bestuurskracht kent en in staat is om een onderzoekstraject samen met Brummen en Rheden nader te gaan invullen. Een dergelijke grote gemeente (samen circa 90.000 inwoners), of een intensief samenwerkingsverband van de gemeenten Rheden, Brummen en Voorst, waarborgt in onze ogen het meest een dorpsse plattelandscultuur als groene gordel, verbonden door de IJssel en de Veluwe, waarbij de keuze voor aansluiting bij het regionale netwerk Stedendriehoek of Groene Metropool beide een optie zijn voor beide gemeentes.

Waarborgen van de eerdergenoemde kernpunten ziet het CDA Brummen niet bij een herindeling, dan wel verregaande samenwerking, met de gemeente Zutphen. Deze gemeente is naar inzicht van het CDA Brummen cultuurhistorisch (Achterhoek versus Veluwe) en sociaal (stad versus platteland) te verschillend om een symbiose te creëren met onze gemeente.

Asiel en migratie

De warme sociale samenhang waarmee de gemeente Brummen zich kenmerkt is niet exclusief voor de huidige inwoners. Ook mensen van buiten ons land zijn welkom. Dit geldt des te meer voor asielzoekers, zeker uit gebieden waaruit zij hebben moeten vluchten voor oorlog en geweld. Het CDA vindt dat hierbij goed gekeken moet worden naar de draagkracht van het sociale systeem in Brummen: niet eenzijdig een willekeurig een aantal vaststellen gebaseerd op financiële afwegingen. Zoals in het afgelopen jaar bleek, is er steun voor het opvangen van asielzoekers in de gemeente Brummen. Een azc mag echter de sociale draagkracht van omwonenden niet overschrijden. Locatie, omvang en duur van een azc moeten zorgvuldig bepaald worden. In november 2025 heeft het CDA, samen met VVD en Lokaal Belang een initiatiefvoorstel voorgelegd aan de raad en dit voorstel is met een meerderheid aangenomen.

Inwoners moeten zorgvuldig gehoord worden. Het CDA ziet meer in nieuwbouw van een azc voor middellange duur dan in het opknappen van een oud vervallen pand zoals de Michaëlshoeve voor de lange termijn. Het welzijn van huidige en nieuwe inwoners in de gemeente Brummen is belangrijker dan renovatie van een monumentaal pand.

Goed bestuur

Het CDA vindt goed bestuur essentieel. Dat begint met betrouwbaarheid: afspraken nakomen en duidelijk zijn over verwachtingen en processen. Alleen zo kunnen we werken vanuit vertrouwen, zowel in de raad als richting het college en de inwoners.

Tegelijk zien we dat democratische waarden onder druk staan. Polarisatie in de samenleving, dalend vertrouwen in de overheid en inwoners die zich niet gehoord voelen, zijn actuele uitdagingen. Juist dan is het onze taak als raad om de democratie te bewaken en te versterken.

Goed bestuur vraagt ook om zorgvuldigheid. Besluiten nemen we niet overhaast, maar na een open proces waarin argumenten en belangen worden afgewogen.

Daarbij hoort dat inwoners zich gehoord voelen, dat we transparant zijn over keuzes en dat we kunnen uitleggen waarom we doen wat we doen. Daarnaast hechten wij sterk aan samenwerking. Als raadsleden staan we niet tegenover elkaar, maar naast elkaar in de gezamenlijke taak om de gemeente vooruit te helpen. Verschillen van inzicht zijn er, maar juist door respectvol en constructief met elkaar om te gaan, komen we tot betere besluiten. Zo willen wij als CDA bijdragen aan een betrouwbaar, zorgvuldig en verbindend bestuur.

Dat betekent het volgende:

binnen de raad:

- elkaar respectvol behandelen, ook als we het fundamenteel oneens zijn. We beschermen de rechten van de minderheid, zodat iedereen zich veilig voelt om zijn of haar stem te laten horen;

tussen raad en college:

- kritische en onafhankelijke controle, maar altijd vanuit respect voor ieders rol. Zo houden we de balans tussen macht en tegenmacht scherp;

met inwoners:

- actief luisteren, inwoners vroegtijdig betrekken bij plannen en ruimte geven aan verschillende perspectieven. Participatie mag geen formaliteit zijn, maar moet echt bijdragen aan betere besluiten;

tussen partijen:

- samenwerken waar het kan, verschillen erkennen waar ze bestaan, en altijd het algemeen belang boven partijbelang plaatsen.

Goed bestuur gaat voor ons dus niet alleen over regels en procedures, maar ook over cultuur en houding. Door betrouwbaar, zorgvuldig en verbindend te werken, beschermen we de kern van onze democratie: een overheid die er voor álle inwoners is, en die gedragen wordt door respect, vertrouwen en betrokkenheid.

Fysieke (ruimtelijke) leefomgeving

De nieuwe Omgevingswet, die landelijk geldt, bepaalt in grote lijnen wat wel en niet mogelijk is bij ontwikkelingsplannen. Binnen het gemeentelijke kader bepalen het college en de gemeenteraad of een ontwikkelingsplan passend is in de omgeving. Een dergelijk besluit kan soms ook gestuurd worden vanuit een maatschappelijk belang, dan kunnen andere aspecten, zoals het woongenot van anderen, aangetast worden. Dit soort besluiten moeten zorgvuldig genomen worden en het CDA weegt altijd ieders belang hierin mee.

Milieu, natuur en landschap

Het landschap in de gemeente Brummen is uniek door de afwisseling van zes landschapszones en bepaalt grotendeels onze identiteit. Deze zones zijn de Veluwe, Veluweflank, ontginningszone, Landgoederenzone, Oeverwal en de Uiterwaarden. De stichting 'Landschapsnetwerk Brummen' heeft deze landschapszones mooi omschreven in hun 'landschapsbiografie Brummen'. Ook zijn er drie natura 2000 gebieden en veel Gelders Natuur Netwerkgebieden aanwezig in de gemeente Brummen. Dat maakt de gemeente een 'groene' gemeente.

Het CDA Brummen hecht veel belang aan ons landschap en natuur en daarmee aan onze identiteit. In onze plattelandsgemeenschap ziet het CDA dan ook alleen projectmatige mogelijkheden op kleine schaal. Een straatje of wijkje erbij bijvoorbeeld, moet kunnen zolang een nadelig effect op ons landschap te overzien is.

Het CDA heeft de volgende standpunten:

- we willen het landschap én de agrariër met zijn activiteiten zo veel mogelijk voor Brummen behouden;
- we streven naar een duurzaam landschap. Dat is een landschap dat een vermogen heeft om diensten te leveren, die een bijdrage leveren aan economie en welzijn, voor ons en voor de generaties na ons;
- we vinden het belangrijk dat onze gemeente met de provincie in gesprek gaat om hen te bewegen geen landbouwgronden meer te verpachten, dan wel te verkopen aan de hoogste bidder, zonder aanvullende richtlijnen.

Natuur en Landgoederen

Het CDA steunt initiatieven van burgers om identiteitsbepalende elementen in het landschap, zoals poelen, hagen en heggen te onderhouden/verbeteren. Dat geldt ook voor het aanleggen van nieuwe en het herstel van bestaande landschapselementen, zoals eenvoudige onverharde paden die openbaar toegankelijk zijn.

Groene buffer in Stedendriehoek

De groene buffer in de Stedendriehoek houden we stevig vast. We willen voorlopig geen nieuwe wooninitiatieven (bestemmingen) in het buitengebied, zeker niet in de natuurgebieden en in gebieden gelegen in de ecologische hoofdstructuur. In het buitengebied willen we de regelingen 'Rood voor Rood', tweede bedrijfswoning of woningsplitsing voor bijvoorbeeld mantelzorg van kinderen voor ouders bij boerderijen, mits dit echt noodzakelijk is en geen onoverkomelijke nadelige gevolgen heeft voor het landschap. We pleiten voor een vitaal platteland met ruimte voor recreatie, natuur en voor de agrarische sector. Het CDA wil hierbij een flexibele houding van de gemeente, met mogelijkheden voor honorering van interessante initiatieven.

Landschap en recreatie

Ons landschap en de aanwezige natuur zijn zeer waardevol. Het landschap is van ons allemaal, om in te wonen, te werken en te recreëren. Centraal staat bij ons dat wij het landschap en de natuurgebieden willen behouden, maar tegelijkertijd dient het genieten ervan mogelijk te zijn, recreëren dus. Daarom is onderhoud aan de wandel- en fietspaden belangrijk.

Bedrijfsmogelijkheden voor kleinschalige recreatie en toerisme op agrarische bedrijven is mogelijk. Het CDA zet zich in voor een goede balans tussen de belangen van de agrariër, de recreant en het beheer van de agrarische natuur.

Woningbouw

De woningnood heeft een steeds grotere impact op onze samenleving. Met name jongeren zijn de dupe van het tekort aan woonruimte. In de gemeente Brummen worden voor de periode 2020 t/m 2030 1250 woningen gerealiseerd. Er is in mei 2025 een aantal van 1193 woningen vastgelegd in de geactualiseerde regionale Woondeal voor de periode 2031-2040. Daarmee voldoet de gemeente Brummen aan de afspraak die regionaal gemaakt is. Uiteraard vindt het CDA dat na 2030 de realisatie van extra woningen moet blijven doorgaan. Dit vergt een creatievere manier van aanpak dan voorheen. Woningssplitsing of een extra woning op een ruime bestaande kavel met woning zijn als voorbeelden genoemd. Het CDA staat achter deze ideeën mits het past in de situatie. Daarnaast zijn er nieuwe locaties nodig om aan het aantal te voldoen. Het CDA pleit ervoor om dit kleinschalig te houden en zoveel mogelijk te verspreiden over de gemeente.

Landelijk is bepaald hoe groot het aandeel betaalbare woningen moet worden. De totale nieuwbouw moet minimaal 30% sociale huur zijn, en twee derde van de nieuwbouw moet bestemd zijn voor lage en middeninkomens (huur en koop). Dit blijft het CDA steunen.

Andere CDA-standpunten op woningbouw zijn:

- het realiseren van extra woningen dient zoveel mogelijk te gebeuren door inbreiding. Het CDA realiseert zich dat dit niet in alle kernen even makkelijk (meer) is. Waar woningbouw binnen de kernen mogelijk is, moet dit gestimuleerd worden en de besluitvormingen moet hierop voorrang krijgen;

- onze eigen inwoners van de gemeente Brummen moeten zoveel mogelijk voorrang krijgen op toewijzing op woningen in onze gemeente. Dit blijft beperkt door landelijke wetten, maar wat mogelijk is, moet gelden;
- tot nu toe voldoet Brummen aan de woningbouwafspraken die regionaal bepaald zijn. Als gemeentes in de naaste omgeving hieraan niet (kunnen) voldoen, moeten we ons niet laten verleiden op dit op te lossen, bijvoorbeeld door zelf meer te bouwen dan wenselijk is;
- de woningbouwstichting moet sterk betrokken blijven bij nieuwe woonprojecten. Haar visie op welke woningen er gebouwd moeten worden en voor wie, moet serieus genomen worden;
- behoud van de leefbaarheid in de kleine kernen is belangrijk. Het CDA wil dat de gemeente particuliere initiatieven voor woningbouw, aangepast aan het karakter van de kleine kern, blijft stimuleren, met ruimte voor maatwerk.

Openbare ruimte en huisvesting

Onderhoud, beheer en afval

De openbare ruimte is er voor de inwoners, maar wordt vooral onderhouden en beheerd door de gemeente. Het onderhoud is steeds vaker uitbesteed aan hoveniers. Op het onderhoud en vernieuwingen is de laatste jaren bezuinigd. Op een aantal plekken zou het wat omhoog moeten. Het straatbeeld gaat dan omhoog en dat bevordert ook de veiligheid.

Inwoners nemen steeds vaker zelf initiatieven voor kwaliteitsverbetering, zoals zwerfvuil opruimen, onkruid schoffelen, herinrichting en onderhoud van buurtpleintjes, zelfvoorzieningen in beheer en zo meer. Het CDA is voorstander van dit beleid voor burgerparticipatie in het kader van zelfbeheer, als inwoners zelf het initiatief willen nemen om groenvoorzieningen en dergelijke in de eigen omgeving te gaan onderhouden.

Afvalscheiding en circulaire economie

Met Circulus-Berkel heeft de gemeente Brummen een contract voor het gescheiden ophalen van huisvuil. Circulus-Berkel verzorgt het afvalbeheer en taken in de openbare ruimte voor acht gemeenten. Zij richt zich op een duurzame toekomst met beheer van grondstoffen, beheer van de buitenruimte, sociale activering en bewonersparticipatie. Het CDA wil dat er verdere bewustwording en verbinding wordt gecreëerd tussen bedrijven, organisaties en die met circulaire economie bezig zijn. De ruil- en deeleconomie kan verder groeien.

Centrum Eerbeek

Het CDA steunt de bouwplannen rondom het station Eerbeek. Er wordt een nieuw gebouw – ‘PAKhuis’ – gerealiseerd voor een papiermuseum, de diensten van Stichting Welzijn Brummen en de bibliotheek én een informatiepunt voor de gemeente. Ook ligt er een mooi plan klaar om meer dan woningen op het Burgersterrein te realiseren. Dit is positief nieuws, maar helaas zijn er ook treurige gebeurtenissen rond Eerbeek. Door het sluiten van de papierfabriek ‘de Hoop’ is

er helaas een stuk industrie met 350 jaar geschiedenis verloren gegaan inclusief de bijbehorende werkgelegenheid. Dit heeft ook behoorlijke consequenties voor de fysieke leefomgeving. Door het stopzetten van grondwateronttrekking van deze papierfabriek is de grondwaterstand op sommige plekken tussen de 50 centimeter en 2 meter gestegen. Dit geeft een behoorlijke wateroverlast, die niet eenvoudig op te lossen is. Een gezamenlijke aanpak van de gemeente Brummen, de provincie Gelderland, Waterschap Vallei en Veluwe en omwonenden moet plaatsvinden om dit probleem op te lossen. Waterschap Vallei en Veluwe hoort leiden dit project.

Ook zijn er terechte zorgen over de stortplaats in Eerbeek waar 230.000 ton staalslakken zijn gebruikt. Inmiddels is aangetoond, dat de staalslakken wel degelijk schadelijk zijn voor het milieu. Er is nu een oplossing gevonden door het afdekken van deze berg staalslakken. Vanuit de gemeente moet zowel op korte als lange termijn gelet worden of deze afdekking afdoende is. Zodra er opnieuw verontreiniging doorlekt, moet er direct ingegrepen worden.

Ook wil het CDA dat er meer ruimte voor groenstructuren binnen de kern Eerbeek komt. Op veel plekken is het niet mogelijk om bomen te planten, doordat de straten te krap zijn aangelegd. Riool en andere ondergrondse leidingen zijn de beperking voor boombeplanting. Andere manieren van vergroening zouden wel kunnen, zoals bloemen perken en beplanting. Wij vragen hiervoor gezette aandacht voor.

Wij zetten ons ook ondersteunend in voor het centrum: een goede en attractieve openbare ruimte om detailhandel en horeca verder te faciliteren met gastvrij ondernemerschap voor inwoner en bezoeker. Voor het CDA ligt de focus op toeristische programma's met als doel het vitaal houden van het centrum van Eerbeek.

Centrum Brummen

CDA zegt over de kern Brummen: realiseer centralisatie van het winkelbestand. Zorg voor een mix van wonen, winkelen, dienstverlening, uitgaan en recreëren, waarbij niet te veel wordt vastgelegd in regelgeving en wel zoveel mogelijk meegegaan wordt met de behoeften van de consument. Participatietrajecten moeten en kunnen hier hun dienst/waarde optimaal bewijzen. Brummen is een centrum waarin ondernemers mogen experimenteren om de consument belevingen en ervaringen aan te bieden, een centrum voor mensen om elkaar te ontmoeten en samen van alles te kunnen beleven, met goede parkeerfaciliteiten en oplaadpunten voor alle soorten van vervoer.

Waar liggen wat het CDA betreft de prioriteiten?

- het Marktplaats is het centrale plein van de gehele kern Brummen met de muziektent als beeldbepalend element. De huidige inrichting van het plein is in de basis goed;
- gerichte investeringen doen in de groenstructuur van bijvoorbeeld de Ambachtstraat;
- het optimaal benutten van de ontwikkelpotentie van de braakliggende terreinen, in ieder geval met woningbouw;
- in het algemeen geldt voor nieuw te ontwikkelen locaties dat het CDA wil dat alle mogelijkheden benut worden voor het realiseren van in de eerste plaats seniorenappartementen, dicht bij de winkels, maar ook sociale woningbouw en starterswoningen;

- veertien sociale appartementen in de voormalige Wilhelminaschool voor starters en senioren met behoud van historisch waardevolle elementen zoals het gebrandschilderde raam en de plaquette met de namen van de Brummense oprichters uit 1906.

Er ligt een plan klaar voor een nieuwe inrichting van het Graaf van Limburg Stirumplein. Dit plan maakt de bouw van twee appartementencomplexen met in totaal 59 woningen mogelijk. Dit plan is in mei 2025 aangenomen door de gemeenteraad, maar is niet gesteund door het CDA. Een ontwikkeling op deze plek vindt het CDA goed, maar vindt een gebouw met 5.5 verdiepingen niet gepast in de kern Brummen. Wij vinden het belangrijk dat nieuwe woningbouw wel moet passen bij het dorpskarakter van onze kernen.

Economie, recreatie en toerisme, verkeer

Economie

Het scheppen van goede en aantrekkelijke voorwaarden en het ondersteunen van lokale initiatieven (onder andere het MKB) blijft van groot belang. Dit vraagt om een actief beleid van de gemeente.

De MKB-ondernemer voelt zich thuis in Brummen en heeft bestaansrecht door een goed ingericht winkelcentrum, waarbij inwoners graag lokaal kopen.

Het CDA vindt belangrijk dat:

- het voeren van een actief woningbouw- en infrastructuurbeleid, gericht op het versterken van de kernen Brummen en Eerbeek versterkt wordt. Dit zal ook de positie van de middenstand en de werkgelegenheid versterken;
- een actief en consequent vestigings- en vergunningenbeleid gevoerd wordt voor het aantrekken van milieuvriendelijke dienstverlening. Ook zorginstellingen horen daarbij;
- gebruik gemaakt wordt van leegstaande winkels, bedrijfsgebouwen en/of overheidspanden om startende en kleine ondernemers te huisvesten. Trek daarbij samen op met banken en lokale vastgoedeigenaren;
- daar waar samenwerking niet vanzelf van de grond komt, de gemeente met Ondernemersfondsen en Bedrijfsinvesteringszones (BIZ) helpt;
- voor bedrijfsterreinen en industriegebieden het bestaande beleid geldt: (nieuwe) grote productiebedrijven met veel logistieke bewegingen op regionale terreinen. Dat is uitgangspunt voor het CDA;
- de Regio-Stedendriehoek nieuwe en bestaande initiatieven om alle soorten restproducten en afvalwater opnieuw te gebruiken, ondersteunt. CDA Brummen wil daarvoor de juiste vestigingsvoorwaarden creëren.

Recreatie en Toerisme

De gemeente Brummen kan de recreatiefunctie versterken en daarmee rekening houden in haar vestigings-, huisvestigings-, ruimtelijke ordenings-, verkeers- en promotiebeleid. (Groene) Recreatie zorgt voor (nieuwe) werkgelegenheid, maar stimuleert ook het voorzieningenniveau in de dorpskernen en in het buitengebied.

Het CDA vindt belangrijk dat:

- de centra van Eerbeek en Brummen zich ontwikkelen tot aantrekkelijke locaties voor inwoners, bezoekers en ondernemers;
- dagrecreatie met aansluitende overnachtingen bevorderd wordt;
- aangehaakt wordt bij samenwerking tussen alle betrokken partijen, gemeenten in de regio en provincies om te komen tot een sterke toeristische sector op de Veluwe en in de IJssel Vallei;
- inwoners blijvend actief betrokken worden bij het ontwikkelen van ideeën en plannen;
- bewegwijzering op de fiets- en wandelroutes op orde zijn;
- fietspaden toekomstbestendig en veilig zijn.

Verkeer en vervoer

Spoor

We vinden het van belang dat de stationsomgeving in Brummen een overzichtelijk en veilig gebied is voor reizigers en inwoners. Goederenvervoer moet, wat ons betreft zoveel mogelijk via de lijn Nijmegen-Oldenzaal worden afgewikkeld. Ook moet er aandacht zijn voor het vervoer van gevaarlijke stoffen over het spoor van Arnhem richting Duitsland. Er wonen veel mensen direct aan het spoor. We blijven aansluiting zoeken bij RONA (Regionaal Overleg Noordelijke aftakking) en blijven daarover met de brandweer in contact.

Autoverkeer en veiligheid

Voor de komende jaren is het van groot belang dat verkeersveiligheid en doorstroming van verkeer hoog op de politieke agenda blijft.

Het CDA wil dat de volgende doelen bereikt worden:

- buitengebied: beperking van het sluipverkeer en goede doorstroming van het agrarische beroepsverkeer en toeristenverkeer;
- beperking van het (vracht)verkeer door de kernen, onder andere door maatregelen, al dan niet in samenwerking met de Provincie Gelderland;
- creëren van parkeergelegenheid voor industrie en transport in Eerbeek, zoveel mogelijk op de eigen terreinen van de industrie. Een nieuw verkeerscirculatieplan voor Eerbeek is vastgelegd in de koersnota Eerbeek-Loenen (2025);
- aandacht blijven vragen voor verbetering van de onveilige verkeerssituaties op de N786 Kanaalweg Apeldoorn-Loenen-Eerbeek-Dieren, vrachtverkeer De Pothof Brummen en de N348 door centrum

- Leuvenheim en Cortenoever (en blijven lobbyen voor aanpassing van de maximumsnelheid naar 80 km en van vier banen twee banen maken);
onderhoud van belangrijke doorgaande wegen oppakken in samenwerking met de provincie.

Let op! N348 van 100 naar 80 km

CDA Brummen dat er aandacht moet zijn voor het agrarische verkeer dat verplicht wordt om door het centrum van Brummen te rijden, omdat de N348 langs Brummen een 100km-weg is. Als deze weg door de provincie naar een 80km-weg wordt omgezet, dan kan landbouwverkeer ervoor kiezen het centrum te mijden. Voetgangers, fietsers en alle andere verkeersdeelnemers ondervinden dan geen last van (grote) machines op de weg.

Momenteel is er geen route om – anders dan via het centrum – van Dieren naar Zutphen en vice versa te rijden.

Sociale leefomgeving

Iedereen hoort erbij in Brummen, iedereen moet kunnen meedoen in de samenleving. De gemeente is er als er hulp nodig is, iedereen kan een beroep op de gemeente doen. Het CDA vindt het belangrijk dat daar voldoende geld voor beschikbaar blijft.

Sociale basis

Een sociale basis is het netwerk van informele en formele activiteiten en voorzieningen die bijdragen aan ontmoeting, ondersteuning, ontplooiing en ontspanning. Deze voorzieningen en activiteiten vormen samen het fundament voor een gezonde, inclusieve en veerkrachtige gemeenschap. Dit gaat ook over de diensten zoals wijkcentra, vrijwilligerssteunpunten en andere maatschappelijke organisaties die het dagelijks leven van inwoners in Brummen ondersteunen en daarmee de gemeenschap versterken en het welzijn van inwoners.

Vanuit deze gedachte organiseert de gemeente Brummen sinds 2025 alle activiteiten voor hulp voor inwoners die dat nodig hebben. Dat betekent ook dat initiatieven voor dagbesteding of ontmoetingsactiviteiten georganiseerd worden, nu eveneens een serieuze rol als algemene voorziening gaan krijgen in de zorg voor inwoners in hun eigen omgeving. Dat is zelfs mogelijk met financiële ondersteuning. Dat vinden wij een mooie beweging, omdat deze organisaties vaak al jarenlang belangeloos deze veilige en gezellige ontmoetingsmomenten organiseren. Zij bieden bijvoorbeeld eenzame inwoners een gezellig samenzijn.

Werk en inkomen

Arbeidsparticipatie, dagbesteding en leren en werken

Arbeidsparticipatie is belangrijk voor talentontwikkeling, zelfstandigheid en eigenwaarde, en helpt tegen eenzaamheid en isolement. Wie hulp bij nodig heeft, kan een beroep doen op de gemeente.

Alle taken op het gebied van participatie, sociale werkvoorziening, arbeidsmatige dagbesteding en begeleiding naar betaald werk komen samen in WerkFit. CDA steunt de aanpak van WerkFit.

Het CDA vindt het belangrijk dat:

- de gemeente meer doet om zelf op te treden als werkgever van mensen met een arbeidsbeperking;
- WerkFit concrete resultaten presenteert (zoals het aantal gerealiseerde werkplekken binnen de gemeente en bij lokale werkgevers, maar ook tevredenheid van betrokkenen).

Dagbesteding

We vinden dat dagbesteding beschikbaar moet zijn voor wie geen betaald werk kan doen, samen met andere mensen (een deel van) de dag door brengt onder

begeleiding van professionals. Het gaat om een zinvolle daginvulling en soms om ontlasting van mantelzorger(s).

Het CDA juicht de ontwikkeling van nieuwe initiatieven voor dagbesteding en ontmoeting toe. Ook de nieuwe kijk op het belang van algemene voorzieningen (Sociale basis) door de gemeente ondersteunen wij van harte. Dit is een gevolg van de nieuwe integrale visie op ondersteuning en hulp aan mensen met een zorg- of werk vraag als gevolg van een (arbeids)beperking.

Leren en werken

Voor de binding van jongeren met hun woonplaats is het belangrijk dat zij ook mogelijkheden hebben om in hun eigen gemeente (maatschappelijke) stage(s) te lopen. Het CDA wil dat de gemeente deze mogelijkheden stimuleert bij bedrijven in de gemeente en bij de gemeente zelf.

Team voor Elkaar

Het Team voor Elkaar is dé plek voor alle vragen over zorg, welzijn, jeugd, werk en inkomen in Brummen. Het CDA wil dat het team:

- snel contact opneemt met betrokkenen;
- reageert op signalen uit de omgeving;
- samenwerkt met familie en buurt;
- goed bereikbaar is in beide dorpskernen, met deskundige mensen;
- betrokken is bij één gezin, één plan, één regisseur per zorgvraag;
- op tijd verwijst naar schuldhulpverlening;
- actief meedenkt, ook als de hulpverlening niet helemaal past binnen de regelgeving, maar juist op maat geleverd wordt;
- onafhankelijk is en blijft;
- gemakkelijk bereikbaar en toegankelijk, maar vooral laagdrempelig is;
- klachten snel behandelt en het eigen functioneren grondig evalueert;
- kerken en moskeeën betreft bij de WMO, omdat deze van essentieel belang zijn bij de signalering van mensen in nood
- directe contacten heeft met het Geheugensteunpunt, vanwege het toenemend aantal mensen met dementie. De contacten zijn belangrijk voor zowel de patiënt als de familie en/of mantelzorger.

Voorkómen is beter: het CDA wil vroegtijdige hulp via onder meer woningstichting, voedselbanken en het CDA wil schuldhulpverlening zonder wachtlijsten en speciale regelingen voor kinderen. Bovendien moeten alle voorzieningen toegankelijk zijn, voor iedereen en met oog voor draagkracht.

Wet Maatschappelijke Ondersteuning

In de gemeentelijke uitvoering van de WMO vindt het CDA de volgende uitgangspunten belangrijk:

- ieder mens telt mee. Gerechtigheid en solidariteit doen een appèl op de samenleving om ieder individu tot zijn of haar recht te laten komen;

- inwoners nemen zoveel mogelijk eigen verantwoordelijkheid. Maar wel zo dat er altijd een vangnet is voor wie hier (tijdelijk) hulp bij nodig heeft;
- de inzet van mantelzorgers voor hun naasten is onbetaalbaar waardevol. De gemeente werkt samen met Knooppunt Mantelzorg voor ondersteuning daar waar nodig;
- inwoners die langdurig op ondersteuning en hulp zijn aangewezen, worden tijdig en adequaat geholpen naar de juiste hulp en ondersteuning;
- inwoners die vanwege psychiatrische problematiek gebruik (willen) maken van Beschermd Thuis of Maatschappelijke Opvang worden goed geïnformeerd en begeleid naar de juiste hulp en ondersteuning. Er bestaan woonvormen via zorgaanbieders als Riwis Zorg & Welzijn, Philadelphia Zorg en Zorggroep Achterhoek, bedoeld voor mensen met psychische, psychosociale of andere problemen die tijdelijk of niet langdurig niet zelfstandig kunnen wonen en intensieve(re) begeleiding nodig hebben;
- er wordt snel en adequaat, met maatwerk gehandeld wanneer inwoners met psychiatrische, financiële, verslavings- en/of fysieke problemen om hulp vragen. De gemeente werkt via Team voor Elkaar samen met zorginstellingen, cliëntorganisaties, woningcorporaties, zorgverzekeraars, politie, burens en overige hulpverleners en andere betrokken partijen;
- onder voorwaarden moeten initiatieven voor inloopvoorzieningen en/of dagbesteding (gedeeltelijk) gefaciliteerd kunnen worden;
- het CDA blijft controleren of de ondersteuning goed werkt, maar ook betaalbaar blijft.

Jeugdzorg

De opvoeding van kinderen tot zelfbewuste burgers van onze samenleving gebeurt in de eerste plaats thuis en hiervoor zijn de opvoeders verantwoordelijk. Diversiteit in waarden en normen is hierbij tot op zekere hoogte een gegeven. Op de tweede plaats vindt opvoeding plaats op school. Goed onderwijs is dan ook de belangrijkste investering in het land dat wij willen doorgeven.

- Als het niet goed gaat in de relatie tussen kinderen en hun opvoeders is directe hulpverlening van groot belang, laagdrempelig en aansluitend bij de behoefte. Het Team voor Elkaar speelt een cruciale rol in het begeleiden naar de juiste hulp en ondersteuning met een integrale aanpak vanuit de vraag en behoefte.
- Het CDA is enthousiast over de samenwerking met huisartsen en de praktijkondersteuner bij het onderscheiden wat onder Jeugdzorg en wat onder gewone opvoeding valt.
- Het CDA wil dat er gewerkt wordt met één gezin(systeem), één plan en één regisseur. Voor kinderen met jeugdhulp kan ook gekozen worden om iemand uit de eigen omgeving te betrekken bij belangrijke zorgbesluiten. Deze steunfiguur is geen professional, maar een goede bekende, zoals een familielid of buurman/-vrouw.

Welzijn en Cultuur

Cultuur is belangrijk voor mens en samenleving. Cultuur draagt bij aan het gevoel van verbondenheid binnen gemeenschappen. Heel belangrijk is dat we vanuit goed rentmeesterschap met elkaar proberen te bewaren wat voor onze geschiedenis, traditie en cultuur van waarde is.

Het CDA vindt het belangrijk dat:

- laagdrempelige voorzieningen voor muziek en lezen beschikbaar blijven, juist ook voor ouderen en mensen (volwassenen en kinderen) die minder gebruik maken van andere culturele voorzieningen of een laag inkomen hebben;
- cultuureducatie in brede zin plaats vindt. Via het onderwijs kan worden kennisgemaakt met de lokale cultuur en geschiedenis en worden vaardigheden aangeleerd in de omgang hiermee;
- de gemeentekunst in de openbare ruimte stimuleert. Bij voorkeur in samenwerking met lokale initiatieven en/of het bedrijfsleven.

Bibliotheken, Stichting Welzijn Brummen, Culturele stichting

Het CDA is er voorstander van om de bibliotheken in beide grote dorpskernen te behouden. Belangrijk voor de programma's, kwaliteit van de dienstverlening en efficiënt werken is dat de bibliotheken, SWB en Culturele Stichting met elkaar samenwerken. Zo versterken zij elkaar, is er geen overlap in dienstverlening en besteding van subsidiegelden.

Voor inwoners is het belangrijk dat:

- inwoners de (algemene) voorzieningen weten te vinden, zowel digitaal als op locaties. Het CDA wil dat de gemeente dit faciliteert door een deel van de wekelijkse publicatie GemeenteThuis beschikbaar te stellen voor een activiteitenagenda.
- samenwerking wordt bevorderd door gebruik van multifunctionele locaties. Hier heeft de gemeente gehoor aan gegeven door zowel in Eerbeek (PAKhuis) als in Brummen (uitbreiding Plein 5) plannen te ontwikkelen;
- de inzet van combinatiefunctionarissen in stand gehouden wordt. Gezamenlijk doel is het leveren van een sport- en cultuuraanbod voor in het bijzonder de jeugd van 4-18 jaar.

PAKhuis Eerbeek

In Eerbeek komt een multicultureel en -functioneel gebouw waarin onder meer de Stichting Welzijn Brummen en de bibliotheek zullen worden ondergebracht, net als een papier- en kartonmuseum. Het wordt een gemeenschapshuis, waar vele culturen elkaar zullen ontmoeten. Het CDA juicht deze plannen ten zeerste toe.

Uitbreiding Plein 5 Brummen

In Brummen is een plan ontwikkeld voor het Graaf van Limburg Stirumplein, waarbij ook een multifunctioneel centrum wordt ondergebracht. Hierin worden de bibliotheek en de Stichting Welzijn Brummen (SWB) gevestigd. Er komt eveneens ruimte voor culturele evenementen.

Jongerencentra

Jongeren moeten betrokken worden bij het creëren van voorzieningen en diversiteit. Het CDA ziet het liefst voorzieningen in alle kernen van de gemeente Brummen, om aan te kunnen sluiten bij de heterogeniteit van jongeren en hun behoeftes in de verschillende kernen.

Verenigingen

Verenigingen zijn ook in de gemeente Brummen heel belangrijk en geven onze samenleving klank en kleur. Veelal opereren ze zelfstandig en hebben grote toegevoegde waarde voor saamhorigheid en verbinding in de samenleving. Daar waar nodig wil het CDA dat de gemeente bijspringt met ondersteuning bij bestuurlijke invulling, minder regels, ruimte voor initiatief, soepele omgang (en eventueel doorlopende) vergunningen, een redelijke verantwoordingsverplichting bij subsidie. Het CDA is voorstander van het ontwikkelen van multifunctioneel inzetbare ruimtes in de gemeente, die ook door culturele organisaties gebruikt kunnen worden. Dit is meegenomen in de plannen voor het Graaf van Limburg Stirumplein in Brummen en het PAKhuis in Eerbeek.

Het CDA juicht burgerinitiatieven toe en wil dat de gemeente binnen haar mogelijkheden en doelstellingen deze initiatieven waar mogelijk ondersteunt. Inwoners, maar ook verenigingen, moeten de mogelijkheid krijgen om de uitvoering van een collectieve voorziening van de gemeente over te nemen (tegen minder of gelijke kosten).

Inburgering en participatie

De Stichting Welzijn Brummen heeft een belangrijke taak om nieuwkomers te helpen met inburgeren onder andere door werk of opleiding. De gemeente heeft hierbij een regierol. Laagdrempelige, professionele en vrijwillige hulp bij taallessen moeten toegankelijk blijven. Met de komst van een asielzoekerscentrum zal ook een beroep gedaan worden op vrijwilligers van de SWB die zich met inburgering en participatie bezighouden. Hier moet voldoende professionele aandacht voor zijn, zodat de vrijwilligers niet overvraagd worden.

Volksgezondheid en sport

Sporten is gezond en een bindende factor in onze samenleving. Het CDA vindt goede samenwerking tussen gemeente, zorgverleners, zorgverzekeraars en zorgorganisaties essentieel voor goed gezondheidsbeleid, met focus op preventie, zeker voor de jeugd.

Sport

Het CDA wil dat sportverenigingen ondersteuning krijgen als dat nodig is en zorgen we ervoor dat er sport- en speelvoorzieningen zijn in de wijk. We zien graag een initiatief binnen de gemeentegrenzen voor een speelbos, waar ruimte is voor meerdere speel- en sporttoestellen en waar gewandeld kan worden.

Voor een veilig sportklimaat is de toegang tot een vertrouwenspersoon gewenst en onderlinge communicatie tussen sportvereniging en andere maatschappelijke organisaties.

Vrijwilligers

Instellingen en verenigingen, waar vrijwilligers werkzaam zijn, moeten hiervoor zo nodig over extra middelen kunnen beschikken voor bijvoorbeeld opleiding en verzekeringen, maar ook voor het bevorderen van saamhorigheid. De Stichting Welzijn Brummen vervult een belangrijke taak bij de ondersteuning van vrijwilligers.

Asielzoekerscentrum

Bij de mogelijk komst van een asielzoekerscentrum zal er een beroep worden gedaan op de diensten en vrijwilligers van de SWB, sport- en andere verenigingen.

Vrijwilligers zijn onmisbaar bij het asielzoekerscentrum, mits de vrijwillige hulp behapbaar is. Het CDA zet mede daarom in op 119 in plaats van 350 asielzoekers in het dorp Brummen.

Zorg in de buurt

Het CDA zet zich in voor behoud van zorg in de buurt en het regio-Gelreziekenhuis in Zutphen. We willen zeker weten dat goede zorg voor iedereen op redelijke afstand bereikbaar is. Dat geldt voor huisartsenposten en spoedeisende hulp. Ook de maximale aanrijtijd voor ambulances moet bewaakt worden. Het CDA vindt dat de gemeente een verantwoordelijkheid heeft in het toegankelijk maken en houden van goede zorg in de regio.

Onderwijs en kinderopvang

De gemeente is verantwoordelijk voor de aansluiting van zorg en onderwijs, tegengaan van onderwijsachterstanden, toe te zien op de leerplicht en diverse andere specifieke wettelijke taken en daarnaast voor de huisvesting. Samenspel van alle scholen met het gemeentebestuur bevordert de kwaliteit van het onderwijs.

Het CDA vindt het belangrijk dat:

- kinderen bij de invulling van 'passend' onderwijs niet tussen de wal en het schip vallen door thuis te moeten blijven en daardoor achterstanden oplopen. Gemeente houdt vinger aan de pols en regelt verantwoord vervoer voor kinderen met een beperking;

- controle op de naleving van regels van de leerplichtwet geboden blijft. Dit om voortijdig schoolverlaten tegen te gaan;
- dat er een plan ligt plan voor de huisvesting van basisscholen, waarin de huisvesting periodiek beoordeeld wordt. De beoordeling vindt plaats, op basis van prognoses van leerlingenaantallen, omvang en kwaliteiten, zoals binnenklimaat en duurzaamheid. Bij eventuele nieuwbouw moeten de mogelijkheden van hergebruik van de oude gebouwen overwogen worden;
- de gemeente ondersteuning blijft aanbieden aan huishoudens die slachtoffer zijn geworden van de kinderopvangtoeslagaffaire door de Belastingdienst tot het moment dat alle problemen bij de getroffen inwoners van de gemeente zijn opgelost;
- dat de scholen in de kernen van Leuvenheim, Empe en Hall behouden blijven. Woningbouw en voorzieningen kunnen hierbij van grote invloed zijn.

Senioren

Het percentage ouderen in de gemeente Brummen neemt gestaag toe. Senioren, mensen die met pensioen zijn, dragen ons verenigingsleven en zijn onmisbaar voor onze samenleving.

Het CDA vindt dat in de gemeente Brummen:

- het Team voor Elkaar met raad en daad klaar staat voor senioren.
- Ouderen altijd op een voor hen toegankelijke manier informatie van de gemeente moeten kunnen blijven ontvangen. De steeds verdergaande digitalisering mag dat nooit in de weg staan. Senioren worden ondersteund bij het verbeteren van hun digitale kennis en/of geholpen worden bij de digitale communicatie met de gemeente, andere overheidsinstanties en netwerken via de bibliotheken;
- senioren zo nodig gebruik moeten kunnen maken van professionele thuiszorg;
- voor vrijwilligers en mantelzorgers, die hand- en spandiensten doen voor senioren, ondersteuning beschikbaar (Steunpunt Mantelzorg) is;
- op de Dag van de Mantelzorgers er vanuit de gemeente ook aandacht moet zijn voor mantelzorgers. Respijtzorg en dagopvang moeten toegankelijk zijn.

Senioren willen zo lang mogelijk in hun eigen omgeving/huis blijven wonen.

Het CDA vindt dat in de gemeente Brummen:

- in de nieuwe plannen voor wonen er voldoende passende huisvesting voor ouderen wordt ontwikkeld. Huisvesting gericht op het zo lang mogelijk zelfstandig wonen, betaalbaarheid, woningaanpassingen, nabij winkels en dergelijke en met beschikbare domotica (zorgtechnologie gekoppeld aan een zorginstelling of zorgverleners buiten de eigen woning);
- ook innovatieve woonvormen (met zorg) mogelijk moeten zijn. Initiatiefnemers kunnen (oudere) particulieren, ontwikkelaars of Veluwonen zijn;
- ouderen zo lang mogelijk mobiel kunnen blijven. En zij, die afhankelijk zijn van vervoer met behulp van een rollator of rolstoel, moeten gebruik

kunnen maken van vlakke, ruime trottoirs en voetpaden, zonder belemmeringen door achterstallig onderhoud.

Veel senioren willen zo lang mogelijk actief blijven deelnemen aan de samenleving. Zij willen en kunnen met hun ervaring en kennis een waardevolle rol in onze gemeente vervullen en aan het oplossen van maatschappelijke vraagstukken bijdragen. Te denken aan bijvoorbeeld het ontwikkelen van goede woon/zorg concepten, particuliere initiatieven, zoals Hall, Empe, Elzenbos (alternatieve woningbouw), en de Pastorietuin Brummen (Knarrenhof). Maar ook bijvoorbeeld bij het ontwikkelen van de Omgevingsvisie en -plan, asielzoekerscentrum en voorzieningen. Het CDA heeft oog voor de kansen die hiervoor benut kunnen worden.

Bedrijfsvoering en financiën

Automatisering en informatievoorziening

De samenleving digitaliseert verder. Digitaal vergaderen en communiceren is het nieuwe 'normaal' geworden, maar wel met een grotere afstand tussen overheid en inwoner. Ouderen en ook anderen hebben niet altijd toegang tot internet, de juiste apparaten en/of veilige software. Het CDA vindt dat iedereen ook digitaal mee moeten kunnen blijven doen. De gemeente Brummen moet daarom een volwaardige digitale partner voor burgers, bedrijven en andere organisaties zijn en blijven.

Voor het CDA is van belang om te weten dat:

- de gemeente Brummen tijdig anticipeert op de digitale ontwikkelingen en rekening houdt met de burger, die hier niet zo gemakkelijk zijn/haar weg in vindt. De balies in het gemeentehuis/servicepunt en de papieren post moeten blijven, omdat deze belangrijk zijn voor een goede gemeentelijke dienstverlening voor inwoners zonder computer en internet;
- iedere inwoner zelf de regie heeft over zijn/haar eigen gegevens. De gemeente werkt volgens de Wet digitale overheid.
- de gemeente en veiligheid van de systemen bewaakt door het in huis hebben van een plan hiervoor, bescherming regelt tegen cybercriminaliteit, anticipeert op de risico's voor uitval van dienstverlening en zich laat ondersteunen door de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) en het Nationaal Cyber Security Centrum (NCSC).

Financiën

We zijn samen verantwoordelijk voor elkaar en voor de generaties na ons. Daarmee zijn gezonde overheidsfinanciën meer dan een boekhoudkundige hobby. Het gaat om het zijn van goede burens, en goede voorouders. We leven in onrustige tijden. Geopolitieke ontwikkelingen en tarievenoorlogen hebben economische gevolgen, leiden tot onzekerheden en bedreigen onze veiligheid en bestaanszekerheid. In de stikstofproblematiek, de netcongestie en de wooncrisis worden de gevolgen van onvoldoende daadkracht en keuzes in de laatste jaren pijnlijk duidelijk. We hebben verzuimd te investeren in de toekomst van Nederland, in onderzoek en innovatie, infrastructuur en arbeidsproductiviteit. Door de dubbele vergrijzing zullen we met minder mensen meer moeten verdienen. Onze sociale zekerheid, zorg en belastingstelsel zijn aan onderhoud en vernieuwing toe, om toegankelijkheid, betaalbaarheid en kwaliteit te borgen. Solide, toekomstgerichte overheidsfinanciën zijn juist daarom en juist nu essentieel.

Het CDA wil verantwoord, zuinig en netjes omgaan met de overheidsfinanciën. Het is geld van ons allemaal. Als we goed met onze overheidsfinanciën omgaan,

voorkomen we dat we de rekening onnodig doorschuiven naar een volgende generatie. Schulden van vandaag zijn de lasten van morgen. Recente crises hebben laten zien dat prudent, trendmatig begrotingsbeleid loont. Dan heb je vet op de botten als de crisis uitbreekt en kan de overheid bijspringen zonder dat de overheidsschuld onverantwoord oploopt. Zo konden we economische klappen opvangen en mensen die het meest steun nodig hadden helpen, zoals bij het bestrijden van energiearmoede en met steun aan ondernemers. Gezonde financiën maken het mogelijk om onze sociale vangnetten te behouden én te versterken, zonder onze kinderen te belasten met torenhoge schulden. Dit CDA-beleid zal zijn vertaling krijgen naar de gemeentelijke rol en (financiële) mogelijkheden in de komende jaren. Of Brummen nu wel of niet samengaat met een andere gemeente, de opdracht zal hetzelfde zijn: zorgvuldig en trendmatig begrotingsbeleid loont.

Het CDA wil als goed rentmeester duurzaam omgaan met de beschikbare financiële middelen: zorgvuldig, transparant, realistisch en spaarzaam.

Alleen geld uitgeven voor de doelen waar het voor bestemd is in de begroting (begrotingsdiscipline).

Het CDA verwacht van de overheid dat voor nieuwe taken nieuw geld beschikbaar wordt gesteld. De bedrijfsvoering zal afgestemd moeten zijn op dat wat nodig is en past bij de beschikbare budgetten, de inkomsten moeten tenminste inflatiebestendig zijn.

Bezuinigingen

In de afgelopen jaren (2024 en 2025) is er gekozen voor 'scherper ramen' in de begroting. Het CDA vond dat risicovol. Deze manier van begroten is slechts een beperkte periode toepasbaar, omdat alle zogenaamde overtollige middelen uit het financiële huishoudboekje verdwenen zijn. En daarmee was ook alle flexibiliteit weg.

Het CDA wil terugkeren naar realistisch begroten en duurzaam omgaan met de beschikbare financiële middelen die door overheid aan onze gemeente ter beschikking worden gesteld. We weten dat de overheid gedwongen zal zijn om in de komende jaren over te gaan naar een nieuwe verdeling van beschikbare middelen op veel beleidsterreinen, o.a. op het gebied van asielbeleid en zorg. Zie de inleiding van dit hoofdstuk. Wij voorzien dat door de gekozen lokale begrotingssystematiek van de afgelopen jaren en het onvermijdelijke nieuwe overheidsbeleid bezuinigingen nodig zullen zijn in Brummen.

Dit zal bijvoorbeeld nodig zijn voor het realiseren van toekomstbestendige zorg. In de afgelopen jaren hebben we gezien dat Brummen zorgvuldig de landelijke ontwikkelingen van de landelijke zorgtransities gevolgd heeft, zoals Jeugdzorg en Gezond en Actief leven Akkoord (GALA), Integraal Zorgakkoord (IZA) en Aanvullende Integraal Zorgakkoord (AIZA). Dit is ook nodig omdat we vergrijzen en de zorgvraag daardoor sterk toeneemt. We moeten de zorg voor en met elkaar slimmer organiseren om straks voldoende hulp te hebben. We zijn positief over de eerste acties die Brummen daarop heeft uitgezet. Maar voor het financieel toekomstbestendig maken is meer nodig. Ingrepen door de overheid voelen we rechtstreeks in de lokale portemonnee. Dit zal inhouden dat mensen meer moeten bijdragen aan de kosten van hun gezondheid en zorg

om voorbereid te zijn voor de toekomst. Dat kunnen stevige keuzes zijn, maar onvermijdelijk. Voor het CDA blijft de basis daarvoor solidariteit. Daarvoor is een sterke eerstelijnszorg nodig, waar mensen centraal staan. Dat kunnen we vragen van onze lokale zorgaanbieders en alert zijn op een eerlijke verdeling geld en middelen, waaronder ook de huisvesting.

Weerstandvermogen

Het is bij het CDA altijd een voortdurende zorg geweest om de financiën van de gemeente Brummen op orde te hebben en te houden. Er dreigen opnieuw onvoldoende reserves om dan risico's te kunnen dekken en om nieuw beleid uit te kunnen voeren. Het CDA vindt dat alle overschotten eerst naar de reserves moeten gaan ter versterking van het weerstandvermogen om ernstige ingrepen in de voorzieningen te voorkomen. Het in de begroting opgenomen spaarprogramma blijven wij ondersteunen.

Grondexploitaties

Daar waar we bouwen zal gestreefd moeten worden naar een sluitende grondexploitatie. De risico's leggen we zo veel mogelijk neer bij de bouwondernemingen/particulieren met wie de gemeente de overeenkomsten afsluit.

Gemeentelijke tarieven

We kiezen voor een sobere en efficiënte besteding van middelen. Wij willen kostendekkende gemeentelijke tarieven en heffingen, ook als er sprake is van een trendmatige stijging of een inflatiecorrectie. We beoordelen de gemeentelijke financiële lastendruk voor de inwoners zorgvuldig en beperken stijgingen zoveel mogelijk. De OZB (onroerendzaakbelasting) verhogen we alleen, zoals in 2026 en 2027, om een begroting sluitend te krijgen, niet voor nieuw beleid.